

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici
Orzoni šte. 38 — Cena oglasom po dogovoru.
Odprto vsak delavnik od 10. - 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK

Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 51

GORICA DNE 19. DECEMBRA 1946.

Cena L. 5.—

VSESLOVANSKI KONGRES v Beogradu

Od 9. do 12. decembra se je vršil v jugoslovanski prestolnici kongres delegatov vseh slovanskih držav. Navzoči so bili zastopniki Rusije, Poljske, Češkoslovaške, Bolgarske in Jugoslavije. Stoletne težnje po združitvi Slovanov se vendarle uresničujejo. Do pretekle vojne so znali razni oblastni narodi umetno deliti slovanska plemena in jih celo drugo proti drugemu hujskati, da so jih laže nadvladovali. Ne le to, Nemci so gledali v slovanstvo vedno svojega najnevarnejšega tekmeca: bali so se dneva, ko se bo ta kolos zavedel svoje moči, ki jo ima kot zdrav, nepokvarjen in veren narod, in so zato smatrali za potrebno, da med slovanske narode, zanesejo strup zapadne brezbožne filozofije. Ta naj bi polagoma razjedal moralno moč slovanstva.

Posrečilo se jim je to predvsem v Rusiji, kjer je boljševizem sprejel Marksove nauke golega materializma in na njih zgradil svoj socialni sistem.

Zavrzel je misel na Boga in pismrtost, na človeško dostojanstvo in na človekov nadnaravni poklic in se zakopal v utopijo raja na zemlji, ki ga bodo ustvarile le fizične sile naroda z raznimi petletnimi načrti. Pozabil je, da brez moralnih vrlin narodnih mas ta materialna zgradba dolgo ne bo mogla obstati, še manj pa rasti. Danes že toži nad raznimi nezadovoljnimi produkcijami v najrazličnejših panogah državnega gospodarstva. Vse navdušenje za komunistične ideale pač ne bo moglo nikdar nadomestiti krščanske morale in tiste ljubezni do domovine, ki jo daje le krščanska vera. Le nadnaravna ljubezen usposablja vernega državljanja za nesebične žrtve; golj naravno navdušenje odprve, ko bi ga bilo najbolj treba, ker je pač človek nagnjen bolj k slatemu kot k dobremu.

Iz Rusije se je opij brezvestva in brezboštva (to je res o-rij!) razpasel več ali manj po vseh slovanskih državah, ki gledajo v čiteljci vere in morale

katoliški Cerkvi edino in najhujšo oviro pri svojem stremljenju za raj na zemlji. Edina in jema je v tem pogledu svetovno bolj razgledana Češkoslovaška.

Mi, ki živimo na skrajnem zapadu naših bratov, se veselimo, da so si slovanski narodi s krvavimi žrtvami preteklih vojn pridobili narodno svobodo in da sedaj zborujejo kot ena družina. Toda v srce nas boli, da ta družina ni zbrana v imenu božjem, ampak v znamenju brezboštva.

Vendar nas navdaja upanje, da bodo slovanski narodi, ki so prvi zapadli sodobni epidemiji brezboštva, tudi prvi od nje ozdraveli. Tedaj bodo Slovani rotili baklo prave omike in srčne kulture pred ostalimi narodi in tako vršili poslanstvo, ki jim ga je določila Previdnost za bodoča stoletja. Naši narodi so bogati na mislih, učenjakih, umetnikih, pisateljih, gradbenikih itd., ki so že mnogo in bodo še več prispevali k evropski in občečloveški kulturi. Kdo ne pozna vsaj katerega izmed velikih ruskih, čeških, poljskih, slovenskih, hrvaških, srbskih in bolgarskih kulturnih delavcev?

Kulturno snovanje, ki je bilo od drugorodev omejevano in ovrano, bo v lastnih državah še vse boljnotne poglalo. Pridne in zilave roke naših pridobitnih krogov bodo ustvarjale čudeza tudi na gospodarskem polju.

Nad vsem tem prizadevanjem svojih znova vernih, od kuge materializma ozdravljenih in vdanih slovanskih otrok bo čuval in ga blagoslavljal Bog, h kateremu se bodo prenovljeni Slovani z zaupanjem in ljubeznijo obračali v trdni veri, da čaka vse dobre ljudi po zemeljskem trudu drugačen raj, kakor je bil tisti, ki ga je bila prinesla med Sloane marksistična blodnja iz versko in npravstveno propalega kraljestva zapadne materialistične filozofije.

In k temu duhovnemu prerojenju slovanskih narodov bi radi doprinesli svoj skromni prispevek tudi mi okrog »Slovenskega Primorca«.

Trojni Kristusov prihod

Advent nam torej naznanja bližajočega se Odršenika. In v sv. bogoslužju zlahka razberemo, da se nam naznanja trojni Kristusov prihod. S sv. Cerkvijo gozviljamo:

I. Pričakovanje Kristusovega vidnega prihoda. Gledamo v davnino, kako svetniki stare zaveze in vsi Izrael stegajo roke po Odršeniku, ker krog in krog obdani od pogonov in njihovih zmot tako neogibno potrebujejo luči, ker stiskani in zaničevani od svojih sovražnikov potrebujejo moči in opore, ker bore se z lastnimi slabostmi in vzdihujejo pod bremenom izvirnega greha potrebujejo odrešenja in zveličanja. V tem smislu potrebuje Kristus pač vsak zemljan posebej in vse človeštvo skupaj, vesoljna Cerkve božja. Kot zglede, kako so koprileli po božjem maziljenju, nam sv. Cerkve stavi pred oči evangelista stare zaveze preroka Izaija in prebl. Devico Marijo, ki je bila pač preporna najsvetjšega hrepenenja po Odršeniku. Zato v adventnem času najpogostneje čujemo besede Izaijeve, ali pa nam sv. Cerkve s

tako toploto govori o presv. Materi božji. Saj imamo vsak dan v adventu posebno Marijino zornično mašo, v kateri se spominjamo vselega oznanila nadangela Gabriela in Marijinega pogovora z njim. In tretji skrivni adventni Jezusov glasnik je Janez Krstnik s svojim klicem k pokori. Tudi on je poln ljubezni do Odršenika, poln svete vere in zanj. Kot zastopnica vsega človeškega rodu pa sv. Cerkve koprilenje stvarstva po Odršeniku še posebej sedem dni tik pred božičem izliva v genljivih, prekrasnih spvih, ki se vsi začenejo z vzklikom O, n. pr.: O Modrost, o Gospod, o Krenina Jesejeva, o Ključ Davidov, o Vzhaajač, o Kralj narodov, o Emanuel... pridi, pridi in nas očisti!

II. Pričakovanje Kristusovega skrivnostnega prihoda v nas, v sv. Cerkvi, v svet. Skrivnostni Kristusov prihod, kako neki? Po posvečenju milosti božji! Kdor jo je izguvil z grehom, si jo mora po dobri sv. spovedi in sv. obhajilu zopet pridobiti, mlačni vernik si jo pa

naj potruditi pomnožiti, vsakdo pa si je naj utrdi z odličnim sklepom, da bo odslej živel novo, popolnejše krščansko življenje. V sv. Cerkvi kot družbi vernikov se skrivnostni Kristusov prihod izvrši že s tem, da verniki za božič v sv. obhajilu ranevo prejmejo Kristusa in njegovo milost. Ker so namreč verniki udje skrivnostnega telesa (organizma) sv. Cerkve, je tudi telo kot tako deležno nove milosti. Nedvomno pa Kristus sv. Cerkvi tudi kot celoti s svojim prihodom nakloni posebne milosti, ki jih kot vodnica duš k Bogu potrebuje. Saj pri vsaki maši pred povzdigovanjem tako zaupno prismo »usmiljenega Očeta po Jezusu Kristusu« za sv. Cerkve, da ji naj milostno naklani mir, varstvo, edinost in jo vodi po vsej zemlji. Prav tako tudi svet in vse stvarstvo ob Kristusovem prihodu postane deležno milosti novorojenega Kralja. »In mir ljudem na zemlji«, pojejo angeli na sveto noč. Sad tega božjega miru je dušam potrebna zbranost, da morejo spoznati nebeško luč Kristusovo. Tač božjega spoznanja pa nagiblje voljo do dejanj, do dela za rešitev in posvetitev svoje duše!

Adventna večernica

Cerkvena himna — prevedel Silvij Sardenko

Zvezda Stvaritelj vzvišeni,
svetilo večno vernikov,
ti Jezus, vseh Odršenik,
k prosečim daj se nagniti.

Da svet se ne bi pogubil
v napadu zvitim satanskem,
v ljubčni gnan se izročiš
zdravilo svetu bolnicu.

Človeške krivde poravnat
prihajaš iz deviškega
naročja Matere na križ
kot žrtev nedotaknjena.

Pred tvoje slave se močijo
na zrak imena tvojega
kolena v strahu klanjajo
nadzemeljska in zemeljska.

Zaupno tebe prosimo,
Sodnika dneva zadnjega,
s orožjem večne milosti
očuvaj nas protivnikov.

Vsa hvala, slava, moč in čast
Boju Očetu s Sinom vred
in z Duhom Tolažiteljem
od vekomaj do vekomaj.

III. Pričakovanje Kristusovega končnega prihoda na sodni dan. Sv. Cerkve kot skrbna mati spominja in opozarja svoje vernike tudi na Kristusov prihod ob koncu sveta, ko bo nastopil Kristus kot sodnik in pravičen plačnik. Življenje po sveti veri ni lahko. Je ena sama vrh in odgovor. In kako se na vrh budobneži in brezbožneži rogajo vernim ljudem, kako jih imajo za nazadnjaške, zaostale. Njih molitve, obiskovanje cerkve in službe božje, njih krepostno življenje imajo za neumnost. Pa ne samo to, celo hvalijo in proslavljajo greh, pristopanje božjih in cerkvenih zapovedi, veličajo »naprednost«, dobo brez »obveznosti«. Verni kristjan bo vzdržal za vsako ceno! Saj ve, da je tudi Kristus v svojem življenju doživljal isto in še hujše. Velja ki njegovega naroda so ga razpeli celo na križ. Toda Kristus je vstal, šel v nebesa in sedi na desni Očeta, odkoder bo prišel soditi žive in mrtve. To bo velik dan! Za opele bo to dan groze, dan božjega maščevanja, za Kristusa zveste bo pa to praznik največjega zmago-slavja in poveljanja. Zato je opozorilo, ki ga razodeva adventno bogoslužje, da naj v svetem adventnem času pomislimo tudi na Kristusov končni prihod, nad vse kristno. Bogu čdujene in mlačne duše naj prečrami k življenjski resni in resnični pokori, dobre pa naj utrdi k krepostni in stano-vitni boju za sveto, božjo stvar.

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

Novi svetniki na obzorju

Iz Rima poročajo, da je sv. oče odobrila dekret sv. kongregacije obredov za kanonizacijo bl. Katarine Labouré, usmiljenke, kateri se je M. B. prikazala ter ji ukazala kovati čudežno svetinjo. Poleg tega je sv. oče odobrila še čudeže, predložene za kanonizacijo bl. Jožefa Cafasso iz Turina. Bl. Cafasso je bil spovednik in duhovni oče sv. Don Bosca. Tako se nam obetajo prav kmalu novi svetniki, ki so dokaz, da je naša Cerkve res sveta in da je milost božja z njo.

25 let katoliške univerze

Katoliška univerza Srea Jezusovega v Milanu je praznovala letos 25-letnico ustanovitve ob udeležbi več kardinalov in ital. ministra za šolstvo Gonelle. Univerza Srea Jezusovega v Milanu je za ital. katoličane največje važnosti, ker skrbi za temeljito strokovno izobrazbo in krščansko vzgojo svojih gojencev. Ustanovljena je bila na posebno spodbudo Pija XI. Njen rektor Gemelli je bil pred vstopom v samostan znamenit zdravnik in socialist. V dotiku z Ludovikom Neechijem, svojim kolegom v službi, in drugim odličnim ital. katoliškim učenjaki se je od bliže seznanil s katoliško vero, se odprave socializmu, vstopil v samostan in postal frančiškan. To pa mu ni bilo v oviro, da bi se ne še naprej bavil s svojimi študijami in postal eden najznamenitejših specialistov za eksperimentalno psihologijo. Univerza bo kmalu dobila tudi medicinsko fakulteto, ki so jo že začeli graditi v Rimu.

Katoliške univerze po vsem svetu se nam v dokaz, da Cerkve še vedno podpira najvišjo znanost in da se je prav nič ne boji, dokler se ne sprevrže v lažnzanost in delo vsakokratnih diktatur.

Kako so Rimljani počastili Brezmadežno

Ko je Rimu grozila največja nevarnost, da bo v vojnem metežu pomandran in porušen, so se zaoblubili, da bodo častili Brezmadežno na njen praznik s poklanjanjem evetja. Tako se vsako leto na praznik Brezmadežne vrstijo množice rimskega ljudstva ob vzočju Marijinega kipa na trgu Piazza di Spagna, kjer polagajo vence in šopke, bogate in tudi preproste, v čast Brezmadežni. Letos računajo, da je šlo mimo kipa dve sto tisoč ljudi, ki so poklonili Mariji evetja za več ko pol milijona lir.

Posvečenje pomožnega ljubljanskega škofa

V nedeljo 1. decembra je apostolski nuncij mons. Jožef Patrik Hurley ob sodelovanju prevz. gg. beograjskega nadškofa dr. Ujčiča in mariborskega škofa dr. Ivana Jožeta Tomažiča ter ob navzočnosti zagrebškega pomožnega škofa dr. Jožipa Lačha in novega marmorskega pomožnega škofa dr. Maksimilijana Držečnika v ljubljanski stolnici posvetil za škofa mons. Antona Vovka, ljubljanskega stolnega kanonika in generalnega vikarja.

Novi ljubljanski škof je pranečak slov. pesnika Franceta Prešerna. Beli dan je zagledal v isti hiši in v isti sobi kot veliki pesnik točno sto let za njim. Prešernov rod ni zaslužen za slov. narod samo zaradi pesnika, temveč prav tako zaradi številnih duhovnikov, ki so iz njega izšli. Poznajjo jih več kot dvajset. Največjo čast med njimi pa je doselgel mons. Anton Vovk, ki je poklican, da vodi tisto škofijo, v kateri so njegovi predniki služili.

Škof Vovk se je rodil 19. maja 1906 kot deveti otrok kmečkih staršev. Gimnazijo je študiral v Kranju in St. Vidu, bogoslovje v Ljubljani. Kot kaplan je služboval tri leta v Metliki, nato dve leti v Trzinu pod Karavankami, kjer je leta 1928 postal tudi župnik. Jeseni 1940 ga je škof Rožman poklical v Ljubljano za kanonika. Leta 1944 je postal vodja bogoslovnega senenišča, naslednje leto v juniju, ko je škof Rožman šel v begunstvo, pa generalni vikar ljubljanske škofije. Oktobra tega leta ga je sv. oče imenoval za pomožnega ljubljanskega škofa, l. dec. je dobil škofovsko posvečenje. Marija Brezjanska naj mu pomaga, da bi mogel povesti ljubljansko škofijo do srenejših časov, ko se bodo mogli vsi duhovniki in verniki pevrniti v pomirjeno domovino.

Kako se godi škofom na Poljskem

Mnogim našim vojakom iz prve svetovne vojne je znano mesto Przemisl, nekdanja velika avstrirska trdnjava na Poljskem. Mesto leži na meji med Galicijo in Poljsko. Dežela okrog ima mešano prebivalstvo, poljsko in ukrajinsko, ki je tudi po veri in verskem obredu mešano, ker bivajo tam katoličani zapadnega in vzhodnega obreda. V Przemislu samem sta dva katoliška škofa, eden za vernike vzhodnega, drugi pa za vernike zapadnega obreda. Del škofij

(Nadaljevanje na 2. strani)

LJUBA MATI BOŽJA SVETOGORSKA

XI.

Si videla, o Mati, da k Tebi mora priti več siromakov, ubogih, zapuščenih rev? Celo mili gospod uradnik — Žefova beseda po tistih kanalskih težavah se ne sme pozabiti — je priromal kot Siromak II. Po nesreči seveda. Naj se potolaži za stran tistih »založenih« pisem! Prava reč: 3 pole in pol papirja. Ampak previden naj skuša biti bolj. Saj ni tako pribito, da je res sam založil tistih 14 pisem. Ali ne ve, kako so po celi deželi godi njegovega listu? Ali ne bi bilo krajše delec, če bi uničili že rokopiše? Kdo? Krempelje sam, ki je generalissimus v tej nečedni borbi.

V tistih izgubljenih pismih sem pisal o svetogorskih spovednikih, o svetogorskih svečanostih v tistih časih pred ono vojno in o raznih svojih romanjih po raznih poteh. Skušal sem tako privabiti nove romarje po vseh tistih poteh na naš Svetilnik. Tistih pisem ne bom še enkrat pisal.

Odslej ne bom več pisal svojih spominov v obliki pisem. Tako bom utregel tudi tistim bralcem, ki so bolj razumarski in jim ne prija srčni izlivi. (Eden izmed teh je resnično mislil ugrabiti nove rokopiše, le sožitje s siromaki je to preprečilo. Op. ur.) Pisal bom kratko o vsem, kar bi utegnili vse bralce zanimati in kdaj služiti svetogorskim zgodovinarjem.

Morda bo v tem tudi sreča v nesreči, ki se je pripetila Siromaku II.

Ti Marija ne boš radi tega huda, ker gledaš le na dobro voljo. Uradniku in listu bom pa na ta način še najbolj pokazal, da jima nisem hud, ker bom tako obema, kakor upam, še boljše ustregel.

Odslej bodo moji sestavki nosili naslov: »Svetogorski spomini.«

Siromak

je, kjer bivajo unijati, je po večini prišel sedaj pod sovjete. Le majhen del škofije in mesto samo je ostalo pod Poljsko. Škofija je zelo velika, ker je štela pred vojno nad en milijon duš.

Škofa za vzhodne katoličane Jozafa Kocylovskega so zaprli najprej 21. sept. 1945. Bil je zaprt 4 mesece v Bžešovu, nato so ga izpustili. Letos v maju pa je prišel k njemu ruski polkovnik od NKVD v spremstvu dveh drugih častnikov in zahteval od njega, naj podpiše izjavo, da se »preseli prostovoljno« v sovjetsko Rusijo. Škof je predlog najenergičneje zavrnil, češ da je škofova dolžnost, da ostane na svojem mestu in da bi ga samo sv. oče mogel poslati drugam. Tedaj so mu sporočili, da ga bodo odpeljali s silo.

Medtem se je udeležil še konferenco poljskega episkopata v Čenstohovi. Ker je slutil, kaj ga čaka, je napisal tukaj še svojo izpoved zvestobe do sv. očeta, katerega hoče ostati pokoren do zadnjega diha. Slutnja je postala resnica dne 20. junija. Prišli so vojaki in obkolili škofovo stanovanje. Nekateri častniki so izročili škofu ukaz, da bodo njegova in kanonike odpeljali zvečer v Rusijo, in ga pozvali, naj pripravi kovečge. Škof se je tudi to pot uprl, da ne gre z doma in da tudi kovečge ne bo pripravil.

Zvečer so ga morali s silo odvesti iz stanovanja in s silo vreči na toverni avto. Ničesar ni, vzal je sabo. Kmalu nato so odvedli še njegovega pomožnega škofa Lakoto in nekatere kanonike. Še prej so jih hoteli prisiliti, naj podpišejo izjavo, da gredo »prostovoljno« v Sovjetijo, kar so pa vsi zavrnili.

Molimo, za mučeniške slovanske narode, da bi s takim trpljenjem dožele v velike nosilce v krvi prenovljenega krščanstva.

Zagrebski jezuit Ivan Nicolii obsojen

Okrožno narodno sodišče v Zagrebu je v preteklih dneh obsodilo jezuita Ivana Nicolija, upravitelja tiskarne »Glasnik Sreć Isusova« in urednika koledarja Srca Jezusovega in Marijinega, na dve leti ječe s prisilnim delom in na štiri leta izgube političnih in državljskih pravic. Posebno značilno za sedanjí režim v Jugoslaviji je to, da je sodišče odredilo zaplenbo tiskarne z vsemi stroji in opremo.

In s čim se je pregrešil ta pater? Prinesel je v koledarju velike slike Pogačarja. Letošnji koledar kat. društva sv. Jeronima »Danica« je meral prineseti veliko sliko maršala Tita, za katerega ni znano, ali je sploh bil krščen, ker je pač on sedanjí poglavar ali poglavar in je navada vseh katoliških ljudi in ustanov, da zaradi Boga spoštujejo vsako oblast, dokler in v kolikor ne prekorači mej svojih pravic in delokroga.

Nadalje se je izvršila obsodba, »ker so v tej tiskarni tiskali razne versko-poučne revije, kot n. pr. »Život«, ki so bile pisane z veliko versko, narodno in rasno mržnjo«.

Kdor pozna katoliški tisk vobče, si lahko predstavlja, kako krivično je tako naltolcevanje in kako daleč je sedanja Jugoslavija od resnične verske svobode.

Avstrijski poslanik pri sv. očetu

Avstrija je bila vedno odločno katoliška dežela. To so pokazale tudi zadnje volitve, ko je katol. stranka odnesla tako odlično zmago. Sedaj so poslali Avstriji v Vatikan izrednega poslanika, da bo zastopal avstrijsko republiko pri sv. očetu. Avstrijska država je imela vedno svojega diplomatskega zastopnika pri Vatikanu. Le ko je Hitler vladal v Avstriji, so ukinili avstrijsko diplomatsko zastopstvo v Vatikanu.

Novemu poslaniku je ime dr. Rudolf Kohlruss. Za sabo ima dolgo diplomatsko službo. Pod staro Avstrijo je bil v konzularni službi v Prizrenu, Nišu, Skoplju in Sofiji. Po vojni je bil nekaj časa generalni konzul v Ljubljani in poslanik v Sofiji. Od 1928 do Anschlussa je bil poslanik pri Vatikanu. Sedaj se je vrnil, da še naprej zastopa verske koristi avstrijskih vernikov v Rimu.

Kaj misli srbska pravoslavna cerkev?

Znano je, da se je srbska pravoslavna cerkev postavila po robu komunizmu in nastajajočemu Titovemu režimu prav tako kakor katoliška. Srbski pravoslavni patriarh Gavril je pred komunisti zbežal skupaj s četniki. Nekaj časa je bil s četniki v Sempetru pri Gorici. Tito je njega dni grozil »reakcionarni« srbski pravoslavni duhovščini kakor katoliški. Srbski škofje so letos »pomladi izdali skupen pastirski list, v katerem so obsodili Titov režim. Sedaj pa poročajo časopisi, da se je pravoslavni episkopat s patriarhom Gavrilom na čelu poklonil maršalu Titu. Še prej pa so

poročali, da so bili predstavniki srbske cerkve pri sprejemu delegatov iz Moskve, ki so prišli na vseslovanski kongres. Kaj znači to? Ali je pravoslavna cerkev kapitulirala pred komunizmom? — Ali se nam pripravlja nov dokaz, da je samo katoliška Cerkev tista, ki jo je zgradil Kristus in postavil na trdno skalo?

Patriarh Gavril je nastopil tudi na vseslovanskem kongresu v Beogradu. Poudaril je, da je bila srbska cerkev vedno narodna (ali je mislil »ljudska«?) Mi pravimo, da je Cerkev Kristusova in vesoljna, da uči vse ljudi tako popolne ljubezni tudi do lastnega naroda, da popolnejše ne more učiti in ni učila nobena druga cerkev ali vera.

RAZVOJNA TEORIJA

Brezbožni evolucionizem je obsojen

(Nadaljevanje)

Vsi tisti, ki obožujejo znanost, kaj radi očitajo Cerkev, da je mračna in reakcionarna, češ da uči resnice, ki nasprotujejo znanosti, in zanika resnico, ki jih uči znanost. Kot zgled prinašajo evolucionizem (nauk o razvojni teoriji, evolucija = razvoj), ki da nasprotuje cerkvenemu nauku in ga zato Cerkev taji in obsoja. Ta očitek, izražen v tej obliki, je velika kleveta in laž.

Dvojni evolucionizem

Cerkev ni nikdar nasprotna znanosti, ki je res prava znanost, to je tista, ki podaja kot resnico le izsledke, ki so podprti z resničnimi in pravimi dokazi. Kako je Cerkev vedno cenila in pospeševala tudi svetno znanost, o tem bi lahko napisali cele skladovnice knjig. Pomisli samo (naš list je o tem že nekoč pisal), koliko znanstvenih iznajb in odkritij (n. pr. tisk) dolgujemo duhovnikom. Tudi pri evolucionizmu velja isto: Cerkev ne zamerja vsakega nauka o razvoju, temveč le tistega, ki je znanstveno neresničen in nedokazan. Cerkev strogo razlikuje dva evolucionizma: 1. je zmerni, to je tisti, ki skuša razložiti razvoj stvari v skladu z božjim razodetjem, 2. pa je skrajni ali brezbožni evolucionizem, ki hoče vse pojasniti brez Boga in pri tem zanika stvarjenje, neumrljivost človeške duše itd. Tak razvojni nauk Cerkev pobija in zanika, ker je neresen in neznanstven, tendenciozen in nedokazan in kot tak veri nevarna. Cerkev se ne boji resnice, odklenja pa laž, ker edino ta ji more škoditi. Zato jo pobija in s tem vrši ne samo svojo versko-naravno dolžnost, temveč tudi veliko znanstveno delo; saj naloga znanosti je vprav ta, da odkriva in počenja le resnico.

Nekaj zgledov

Tipičen dokaz tega, kar smo povedali, je n. pr. slavní brezbožni evolucionist E. Haeckel, ki ga sodobni materialistični evolucionisti smatrajo za enega največjih prerokov nove materialistične vere. Ta je mislil, da je razvojna teorija tisto orožje, s katerim bo premagal krščanstvo in Cerkev. Vrgel se je na delo, da bi dokazal resničnost brezbožnega evolucionizma. Ker pa dokazov ni mogel najti, je začel v svoj »znanstveni« vnemi potvarjati in falzificirati ali ponarejati dejstva. Toda razkrinkali so ga. Kdo? V prvi vrsti »mračnijaški in reakcionarni« katoliški znanstveniki, kot n. pr. jezuit pater Wasmann. Vprašamo: kdo je pokazal v tem primeru več ljubezni in spoštovanja do resnične znanosti? Brez dvoma katoliški znanstveniki. Cerkev se torej prave znanosti ne boji in je prepričana, da resnična znanost ne more škodovati veri: saj sta obe — znanost in vera — vsaka na svoj način hčerka enega in istega Boga, ki je večna Resnica. Lepo je to misel izrazil tudi sodobni odlični francoski znanstvenik Pierre Teilhard de Chardin. »V svojih prirodoopisnih študijah nisem našel niti enega resnično tehtnega razloga, da bi lahko počivilim nad krščanstvom: o brašno, našel sem krepke razloge, da sem se svoje vere še trdneje oklenil. Tako govorijo in mislijo pravi, resnični znanstveniki. Kako so torej pamilovanja vredni vsi

sodobni razpečevalci laži-znanosti, ki mislijo, da bodo z razvojno teorijo uničili Cerkev.

Cerkev je obsodila

Ko Cerkev obsoja zmote, vrši veliko znanstveno delo, ker pobija laž in brani resnico. Cerkev je obsodila brezbožni evolucionizem, ker ogroža vero prav zato, ker je neresničen in neznanstven. S tem ni obsodila drobcev resnice, ki so v tem evolucionizmu, temveč le zmote in laži. Obsodila ga je n. pr. ko je na Vatikanskem cerkvenem zboru l. 1870. slovesno proglasila: »Kdor bo zanikal enega resničnega Boga, Stvarnika vidnih in nevidnih stvari in Gospoda, naj bo izobčen«. — »Kogar ne bo sram trditi, da ni ničesar razen snovi (materije), naj bo izobčen«. — Vse te in druge zmote, ki sledijo iz materialističnega evolucionizma, so tudi grehi zoper pravo, čisto znanost.

(Nadaljevanje)

Tudi za kmetovalce bije odločilna ura

V Londonu so se v preteklem maju zbrali zastopniki 31 narodnosti z namenom, da ustanovijo »Mednarodno zvezo kmetovalcev«. Ko je že vse v sindikatih, so spoznali zastopniki kmečkega stanu, da bo treba pretrgati s preteklostjo in stopiti v ožjo mednarodno kmetško zvezo, kakor imajo delavci Svetovno zvezo sindikatov in kakor so ZN ustanovili »Svetovno organizacijo za prehrano«. Kako naj kmetovalci, ki skrbijo za proizvodnjo zemeljskih pridelkov na vsem svetu, stojijo brez vsakega združenja ob strani. Postali bi žoga, s katero bi se drugi združeni stanovi igrali, češ, ti kmet prideluj, a mi bomo določali cene tvojim pridelkom.

Zborovanje se je vršilo pri Westminsteri katedrali skozi 14 dni in sam Bevin, zunanji minister, je hotel spregovoriti uvodno besedo, kjer je kmetovalce bodril k združenju vseh kmetijskih zvez celega sveta, ki pa morajo biti neodvisne od svojih državnih vlad.

Delo posvetovalj se je vršilo po komisijah. Te so bile: Komisija za prehrano. Pečala se je s stanjem razpoložljivih živil na svetu in tehničnim napredkom gledé stanovanja, zdravstva in življenjske ravni kmetovalcev. — Komisija za pridelke je razpravljala o kakovosti in količini vseh važnejših kmetijskih pridelkov, o njih pomanjkanju, oziroma preobilici in o njih porazdelitvi po svetu. — Komisija za cene je bilo poverjeno, naj pretresa za kmeta najvažnejše vprašanje, da bodo po vsem svetu kmetijski pridelki imeli eno, ki bo kmetu omogočala živeti človeka dostojno življenje in si še kaj prihraniti. — Komisija za združništvo se je pečala s kmetijskimi združenji in z namenom, ki naj ga te združbe imajo in dosega. — Komisija za pripravo statuta (pravilnika) te zveze je bila najvažnejša, ker je šlo za pravilnik, ki bo povezoval vse Kmetijske zveze sveta ne gledé na narodnost, rasno pripadnost ali versko prepričanje; vezelo jih bo le dejstvo, da so pridelo-

OKNO V SVET

ZN. Predloge za mirovne pogodbe z Italijo, Bolgarijo, Madžarsko, Romunijo in Finsko so 4 »Veliki« srečno dokončali in zdaj imajo njih ramesniki še nalogo, da besedilo uredijo in sestavijo. Podpisovanje pogodb pa ne bo pred februarjem 1947.

Zdaj se »Veliki« pečajo z načrti za mirovne pogodbe z Nemčijo in Avstrijo. Določili bodo še v New Yorku nekaj dnevní red za bodočo mirovno konferenco, ki se bo začela 10. marca 1947 v Moskvi. Tja je Molotov povabil svoje kolege in tudi obljubil, da bodo časniki vseh držav imeli tam enake pravice in ugodnosti, kakor so jih uživali pri mirovnih pogajanjih v Parizu. Moskva bo torej enkrat brez cenzure nad časniškimi poročili. Ali bo to res šlo? V koliki meri? Kdor bo živel, bo tudi o tem kaj slišal.

»Veliki« si bodo izbrali za ta pogajanja z nemškimi deželami za svoje namestnike nove strokovnjake, ki naj vse potrebno pripravijo, da bo šla konferenca v Moskvi bolj gladko izpod rok, kot je šla konferenca v Parizu.

Politični odbor ZN je sprejel belgijski predlog, naj bi države članice odpoklicale iz Španije svoje poslanike, a je odklonil predlog, naj bi prekinile popolnoma tudi diplomatske odnose. Ostali bodo torej v Španiji še odpravniki poslov raznih držav.

UNRRA bo z 31. 12. 46 zaključila v Evropi s svojim podpornim delovanjem. Kdo bo zanaprej lačne nasičeval in nage oblačil, se še niso mogli zediniti pri ZN. Anglija in Amerika pravita, da ne pristopita več v nobeno mednarodno pomožno družbo, podpirali pa bosta po možnosti tiste države, ki se bodo za pomoč oglašile s prošnjo pri nji. Norveški delegat pri gospodarskem svetu ZN je zato stavil predlog, naj bi vsi delavci celega sveta darovali zaslužek enega dne v letu za sklad v pomoč potrebnega človeštva. Zračnili so, da bi se na ta način zbrala lepa vsota 750 milijonov dolarjev.

Stric iz Amerike ne mara več podpirati nečakov, o katerih ve, da so mu nevhvalni, in sumi, da celo darove zlorablajo proti njemu.

SIONISTIČNI (judovski) kongres se je začel 9. 12. v Bazlu v Švici. Teroristi v Palestini so sklenili prekiniti vse napade na Angleže, dokler bo trajalo to zasedanje. Na kongresu bodo dali pregled judovskega stanja v svetu in teženj tega naroda po svoji lastni državi v Palestini. — Na prvi seji so povedali, da je bilo tekmo pretekle vojne v Evropi pomorje 6 milijonov Judov. V njih spomin so imeli zborovalci žalno slovesnost.

Da je bilo toliko Judov pregnanih, je verjetno; da jih je bilo toliko pomorjenih, se zdi res zelo veliko, kajti vseh Judov je na svetu 16 milijonov.

V ITALIJI so 10. decembra zaključili podpisovanje posojila za obnovo. Zlasti zadnje dni je bil pri bankah velik naval.

V RIMU se stranke še sedaj niso mogle pogoditi, kako naj bo sestavljen občinski svet na Kapitolu.

V GENOVI je bil za župana izvoljen komunist odvetnik Giovanni Tarallo — v Berlinu pa je postal župan socialni demokrat dr. Ostrowski.

Čim dalje od komunizma, tem več vneame zanj!

V AMERIKI je dal Lewis, načelnik rudarjev, ukaz, naj premogokopi začno zopet z delom. Po 17 dneh stavke so se Amerikanci odahnil, ker so rešene velike skrbi valci živil, ki zalagajo svet, a skrbje obenem za svoj gospodarski obstoj in napredek.

V letu 1947 bo spet zborovanje »Mednarodne zveze kmetovalcev«, ki jo bodo do tedaj vodili delegati iz Anglije, Nizozemske, Kanade in Francije. Za pristop se pridno oglašajo Kmetijske zveze vseh držav, ki so ohranile neodvisnost od svojih domačih vlad.

(Iz lista Temps présent)

za premog in razsvetljavo tovarne, jeklarne, železnice mestne uprave itd. — Pa tudi v Evropi je jenjala zaskrbljenost, da ne bi več ljudje dovažale tako potrebnih živil in goriva iz ZDA.

EGIPT. Odstopil je celoten ministrski svet, ki mu je načeloval Sidky paša. Novo ministrstvo je sestavljal načelnik sadistov Nokrashy paša. Angleška vojska postopoma zapušča glavna egiptovska mesta.

V GRŠKI MACEDONIJI vlada popolna anarhija. Partizani napadajo vlake in ropajo civilne potnike, pobijajo orožnike, terorizirajo civiliste. Grčija se je pritožila na Varnostni svet ZN zaradi delovanja MOF (Macedonska osvobodilna fronta).

V PERZIJI so odpovedali volitve, dokler vladne čete ne zasedejo Aserbejdžana, ki pa se tej zasedbi upira, češ da je avtonomna provinca.

JUGOSLAVIJA. Italijanski zunanji minister Nenni je poročal v ministrskem svetu v Rimu, da je jugoslovanska delegacija v New Yorku predlagala italijanski delegaciji, naj bi se v naših krajih zmenjali med seboj Slovenci, ki bi imeli še ostati v Italiji, in Italijani, ki bi jih francoska črta pustila še v Jugoslaviji. Toda Nenni je to zamenjavo in preselitev odklonil.

NARODNA SKUPŠČINA v BEOGRADU je 5. decembra obravnavala predlog, po katerem naj bi bilo 42 vrst privatnih (zasebnih) podjetij poddržavljenih. Posestniki podjetij bodo dobili primarno odškodnino v obliki državnih »papirjev«. Tako bo sčasoma v Jugoslaviji onemogočena vsaka zasebna iniciativa na trgovskem in obrtnem sektorju. Za vse bo skrbela, vse nadzorovala, vodila država — Krščanska sociologija uči, da to ni zdrava pot gospodarskega razvoja; le velika podjetja splošne državne važnosti (rudokopi, elektrarne, težka industrija, prevozne družbe i. t. d.) naj bi se podžavila, manjša podjetja pa naj bi bila prepuščena zasebni iniciativi, sicer da bo državni stroj uničil ves srednji stan — in produktivnost sploh, kar bo v škodo države in državljanov. To bo izkušnja naučila tudi Jugoslavijo. S to odredbo seveda niso prizadeli le katoličani, ampak v prvi vrsti tako zvani liberalni krogi, ki so imeli največ kapitala in so prej tako simpatizirali s komunisti, ker so le-ti po njihovem ekumu trobili v »antiklerikalni« rog.

V NUERNBERGU se je začela odna obravnava proti 23 nemškim znanstvenikom in znanstvenikom, ki so naš interniranci delali svoje znanstvene poskuse, koliko odporne sile je v človeškem telesu proti mrazu, vročini, strupenim plinom in vzbujanjem i. t. d. t. smrt s temi poskusi provzročili smrt številnih ubogih ljudi. Med obtoženci je tudi 38 letna doktorica Herta Oberhauser, ki je posebno divjala v taborišču za zaprte ženske v Ravensbrücku.

NEMCIJA. V sovjetskem področju Nemčije je za letošnji Božič prepovedana stara božična pesem »Tiha noč, sveta noč«, pri miklavževanju v pasu B pa je bil prepovedan po nekaterih krajih nastop angelov. To je značilno za novo miselnost gospodarjev, ki so doslej vedno trdili, da niso proti veri.

Ne radi socialnih reform in niti radi podžavljenja cerkvenih posestev, ampak zaradi očitne borbe proti veri in pravosti ne moremo priti skupaj s temi reformatorji.

BRODOLOMCI. Blizu otoka Rodi se je v neki nevihi razbila ladja, na kateri so se vozili proti Palestini tajni judovski izseljenci iz Evrope. Kakih 800 potnikov se je rešilo na neki zapuščen, skalnat otok v Sredozemskem morju. Zgubili so ob brodolomu vse in si rešili le golo življenje. Zdaj jim zrakoplovi pošiljajo s padali najnujnejšo hrano, obleko in odeje, dokler ne bo dospel do otoka kak večji parnik, ki jim bo prinesel večjo pomoč. Na potu tja so tudi že zdravniki in bolniške strežnice, ker so ti ljudje od mraza in gladu popolnoma izčrpani.

KAJ HOČEJO MISIJONI

Odhajajo v misijone

Januarja meseca letos je odšel iz Rima na Kitajsko slovenski lazarist Janez Kopač, še ta mesec odide v Belgijski Kongo v Afriki neki drug lazarist-misijski brat; tema dvema jih bo potem sledilo še več. Pred meseci je vstopilo v samostan več mladih slovenskih deklet v evetu let, istočasno en duhovnik, pred kratkim več krepkih fantov, bivših branilcev doma in vere, — vsi z namenom, da kot redovnice ali redovniki odidejo kasneje (in morda nekateri že prav kmalu) v misijone. In sedem slovenskih sester je že na poti proti misijskemu cilju, štiri ostale čakajo, da se ponudi prilika in gredo za njimi. Zanimivo in za mnoge nezanimivo je pa to: celo nekaj laičnih izobražencev se resno pripravljajo na odhod proti Kitajski in Indiji. Radi bi jih navedli vsaj z označbo poklica, pa se bojimo, da ne bi koga izdali... Izdali? Ali s tem kaj zagrešijo, če mislijo iti v misijone? Česa se pa boje, da tako skrivajo svoje idealne namene?

Ljudje očitajo...

Da — po mnenju mnogih so zagrešili, ko so se za misijone odločili, in zato se boje očitkov. In ti, ki očitajo, so tudi katoličani, tako zvaní dobri, zavedni katoličani. Seveda ne kar vsi. Pač pa mnogi tisti, ki ne vedo, za kaj prav za prav gre pri misijskem delu.

»V misijonstvu gre za to, da se rešujejo poganske duše. Dobro. Reševanje duš je velika, lepa, potrebna stvar. Toda ali je treba danes hoditi ubogim Slovincem reševati duše tako daleč, ko jih imamo v Evropi, da, v svoji lastni domovini, v vsakdanjem življenjskem okolju toliko za reševati? Zato moram najprej njim izkazati ljubezen in jih rešiti, potem šele oddaljenim pogonom. Ostani torej doma, tu te potrebujemo, tu boš lahko toliko dobrega storil, mnogo več duš rešil, kot pa v misijonih.«

Tako modrujejo in svetujejo ljudje ubogemu mlademu človeku, usmerjenemu v misijone. In če si pravi, da mož ali dekle nista čisto na jasnem in na trdnem, kaj prav za prav gresta iskati in delati na misijsko polje, je zelo verjetno, da se bosta premislila, zlasti ob sedanjih težavah pri dosegu misij, poklica, ter ostala doma. Ljudje bodo zadovoljni. A kaj bo Bog rekel in kaj bo s Cerkvijo, tega ne pomislijo...

Bog se bo razsrdil nad sodobnim katoliškim rodом, ker ne izpolnjuje njegove volje. Cerkev pa bo zamudila ugodni čas in drage sile je bode prehitelo pri osvajanju sveta. To boš razumel bolje, če boš razumel, kaj hočejo misijoni, kaj je njih svojiski cilj.

Kaj hočejo v misijonih?

Svojiski cilj misijonov ni reševanje duš, ampak *zasaditev in utrditve Cerkev tam, kjer je še ni*.

Bog je ustvaril vse človeštvo, da bi mu ljudje kot božji otroci služili in se večno v Njem osrečili. A človek je z izvirnim grehom ta svoj vzvišeni cilj zapravil. Toda »Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega Eđinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje.« In Sino-vo božje Srce je »ljudi tako ljubilo, da je zanje svojo kri do zadnje kapljice prelilo.« Iz Kristusove srčne Krvi se je na križu rodila Cerkev, ki jo je Kristus ustanovil zato, da bi vsem ljudem oznanila blagovest o njegovem odrešenju in vsem ponela tudi sadove tega odrešenja. Če pa hoče Cerkev to svoje poslanstvo izpolnjevati, je jasno, da se mora najprej in čimprej (saj imajo vsi naredi enako pravico do nje, ker jo je Kristus istočasno za vse enako ustvaril) v vsakem narodu pojaviti kot verska družba in v njem zaziveti, tako da mu postane domača in tako močna, da bo mogla živeti v njem in izpolnjevati v njem svoje poslanstvo kljub raznim voharjem v tisočletjih vseh dni do konca sveta.

Dovršitev misijskega dela

In to je misijsko delo, njega namen in svojiski cilj, to hočejo misijoni: upostaviti in zakoreniniti

Cerkev vsepovsod. Ta cilj misijon-stva je lahko dosežen in misijsko delo končano, kakor hitro je Cerkev po vsem svetu dovolj zakoreninjena, čeprav je še večina ljudi nekrščena, poganska. Primer: Kitajska ima 500 milijonov prebivalcev. Misijonsko delo je lahko tam končano, čeprav je, recimo, samo 100 milijonov Kitajcev katoličanov, vsi ostali pa še pogani, seveda če so izpolnjeni tudi drugi pogoji, potrebni za doseg cilja misijskega dela. Ni pa še končano delo spreobračanja poginov, reševanja duš. A vseh preostalih 400 milijonov in vedno na novo se porajajoča življenja bo spreobračala naprej in vse dni do konca sveta ustanovljena in zasedbena Cerkev, kar pa ne bo več misijsko delo Cerkev, ampak nje dušnopastirsko delo.

Zgoraj smo omenili, da morajo biti seveda izpolnjeni tudi še drugi pogoji, ne samo spreobrnitev gotovega odstotka prebivalcev. Kateri so ti pogoji?

Da je misijsko delo v kaki deželi, v kakem narodu zaključeno, je treba:

1. Cerkev mora biti *zemljepisno povesod razširjena*, to se pravi: cerkvene občine, župnije in škofije morajo biti enakomerno po vsej deželi porazdeljene, tako da je vsem prebivalcem dana možnost, spoznati Cerkev in se je okleniti.

2. Cerkev mora prodrati v notranje življenje naroda, pronikniti z resničnimi razodetja in katoliškimi načeli v vse zasebno, družinsko in javno življenje, v gospodarstvo, socialno in kulturno delovanje katoličanov, v njih navade in običaje.

3. Cerkev mora biti *samosvojna življenja in dela možna*, tako da ne bo pri izpolnjevanju svojega poslanstva bistveno odvisna od drugih katoliških dežel. To se pravi: poleg zadostnega števila domačih vernikov mora biti tudi dovolj domače duhovščine, domačih redovnikov in redovnic, domačih škofov, in tudi vse tiste cerkvene organizacije in akcije morajo biti uvedene, ki so potrebne za izpolnjevanje poslanstva Cerkev v tistem narodu in tistem času.

Če so torej izpolnjeni vsi ti pogoji, je misijsko delo v deželi zaključeno.

Edino pravo pojmovanje

Ali je pa to pojmovanje misijonstva pravo? Je. Kajti tako je gledal na mis. delo Cerkev že Kristus in po njem apostoli. Kristus je apostolom naročil, naj gredo po vsem svetu takoj, ne šele potem, ko bo izvoljeno ljudstvo, že vse spreobrnjeno. Med Judi v Palestini je bila Cerkev po Binkošti že dovolj zakoreninjena, vsi so se je lahko oklenili, če so le hoteli; zato je bil čas iti naprej širit Cerkev. In tako vidimo n. pr. apostola Pavla v značilno misijskem delu vse življenje. Ko je kje ustanovil evetočo cerkveno občino ali v celi pokrajini zasidral Cerkev, nikakor ni tam ostal, ampak je postavil domače duhovnike in škofo (Tita, Timoteja), sam pa je šel naprej *misijonariti*. In tako je delala Cerkev vsa stoletja svoje zgodovine.

Tako se o misijskem delu izraža tudi sv. Tomaž Akvinski, ko označuje misijonstvo kot »oznanjevanje evangelija po vsem svetu s polnim učinkom, tako namreč, da se v vsakem narodu zakorenini Cerkev.«

In Pij XI pravi v mis. okrožnici »Rerum Ecclesiae«: »Kaj nameravajo misijoni drugega kot to, da se sveta Kristusova Cerkev v neizmernih pokrajinah ustanavlja in utrjuje.«

In Pij XII.: »Cilj misijskih delavcev je, doseči, da se bodo meje božjega kraljestva krile z mejami sveta... Veliki smoter misijonov je, upostaviti Cerkev v novih deželah... Misijonstvo vneto stremi za tem visokim smotrom, a se umakne, ko je dosežen.« (Nagovor 24. 6. 1944).

Odgovori na ugovore

Kdor torej mlademu človeku, ki hoče v misijone, ugovarja, češ, kaj boš hodil v misijone, saj lahko tu isto še bolj uspešno delaš, ne ve, kaj je misijonstvo in njegov ugovor prav nič ne drži. Tega, kar gre misijonar delati v misijone, tukaj

ne more delati nihče. On gre ustanovljati in utrjevati Cerkev tja, kjer še ni. Cerkev pa tu že je in vsak, ki ima količjak dobre volje, se lahko po njej zveleži. Naši rojaki že imajo Cerkev, pogani je še nimajo. To, kar mi in naši že imamo, to misijonar prinaša onim, ki tega še nimajo: Cerkev Kristusovo.

In če kdaj, je danes to delo za razširjenje in zasidranje Cerkev po vsem svetu važno. To pa predvsem iz treh razlogov:

Danes se mnoge sile bore za osvojitve sveta zase. Zlasti brezbožneži (komunisti) hite z mrzlično naglico s svojo propagando. Zadnji čas je, da tudi katoličani pohitimo, sicer nas utegnejo drugi prehiti.

Danes je v skoro vseh deželah misijsko delo možno. Vprašanje pa je, kako dolgo bo katoličanom ta možnost dana. V deželah, ki bodo zašle pod komunistični vpliv, bo ta možnost prenehala čez noč — kdo ve, za kako dolgo dobo.

Danes se mora Cerkev in katoličjem boriti proti zmotam in zablodam istočasno vsepovsod, tudi v misijskem svetu. Kaj namreč pomaga, tudi če v mali, vedno manj pomembni in vedno bolj degenerirani Evropi utrdimo Kristusovo kraljestvo, če se bo pa kraljestvo teme zasidralo vse okrog nas, zlasti v veliki Aziji, kjer je samo Kitajcev več kot šteje vsa Evropa prebivalcev! Zlo, ki bi se tam utrdilo, bi zlahka strlo še tako prenovljeno krščansko Evropo in poteptalo ujebe svetinje v prah morda za tisočletja.

Razumemo torej, kaj prav za prav hočejo misijoni in kako vztrajno in odločno in prizadevno morajo misijoni to še posebno danes hoteli. *Misijoni — to so najvažnejša dela Cerkev. In Cerkev smo mi, katoličani. Zato morajo biti misijoni najvažnejša katoliška zadeva.*

L. L. C. M.

Nacionalizacija in socializacija podjetij

Po tej vojni prihajajo na površje novi ekonomski in socialni sistemi. So vedno izraz mnenja gotovih pokretov in političnih strank, ki so si pridobile vpliv med ljudstvom.

Tako je po sedanjih svetovni vojni prišla do izraza tako zvana nacionalizacija ali socializacija za življenje najvažnejših industrijskih podjetij, kot izraz dolgoletne težnje marksističnih strank in pokretov.

V glavnem moremo deliti izvajanje socializacije v dve vrsti: skrajno radikalno in zmerno.

Dežele pod sovjetskim političnim vplivom, uvažajo skrajno radikalni sistem. Vsa glavna industrijska podjetja so podražavljena in so postala izključna last države brez kakršnekoli odškodnine lastniku. Upravo podjetja prevzamejo državni uradniki in ga vodijo s pomočjo funkcionarjev komunističnih sindikatov.

Zapadne dežele z laburistično Anglijo na čelu spadajo v okvir zmer-

ne socializacije.

Po zmagi angleških laburistov leta 1945. so ti pristopili k izvajanju programa: socializacija življenjsko važne industrije.

Kljub odločnemu nasprotovanju konservativcev in liberalcev se je laburistom posrečilo, da so socializirali narodno banko, rudnike in precej važnih podjetij. Proti primerni očškodnini lastnikom so podjetja postala državna last in pod državnim vodstvom.

Kmalu so se pokazale posledice. Začela je padati produkcija vsled pomanjkanja iniciativnosti vodstva. Vsled tega tudi možnosti za zvišanje plač.

Vendar so se Angleži o pravem času zdramili. Eden izmed voditeljev levega krila sindikatov Trade Union Jack Tanner je izdelal načrt za socializacijo. Podjetja naj pridejo v državno last, ostanejo pa pod vodstvom bivših lastnikov. Ti podjetja vodijo s pomočjo od delavstva izvoljenih predstavnikov. Na koncu leta se dobiček deli med delavce, bivšega lastnika kot upravitelja in državo. Vlada je predlog ovojila. S tem sistemom so dosegli znatne uspehe. Uvedli ga bodo tudi pri rudnikih, kjer je državno vodstvo znatno zavrlo produkcijo.

Francija, ki se zvija pod vplivom komunistične partije, je še v početkih izvajanja socializacije. Dosedaj socializirana podjetja so prešla v državno last. Bivši lastniki prejmejo primerno odškodnino. Glavnih industrijskih podjetij se še niso dotaknili.

Ostale zapadne države, Belgija in Holandska, izvajajo najbolj zmern način. V poštev pridejo rudniki, železnice, električne naprave in telefonski promet, v kolikor že dosedaj ni bil v državnih rokah.

Italija še danes čaka, da bo podvela smer, katero ji bodo začrtale ob bodočih volitvah najmočnejše stranke in anglo-ameriški kapital.

Zapadne pobole »moda« socializacije ni zajela. Ta svet izraža željo in voljo ostati zvest svobodni iniciativi in privatni lastnini. Kot vzor teh dežel so USA s svojim novovoluntarističnim gospodarskim sistemom.

Papež Pij XII. pravi, da ima država dolžnost posegati na gospodarsko področje, da zaščiti gospodarsko šibke in dobrobiti skupnosti. Vsled tega je tudi upravičena, da življenjsko važna podjetja vzame pod svoje vodstvo. V pismu predsedniku francoskega katoliškega socialnega tedna pa Pij XII. tudi pravi, da če je mogoče, naj se raje uvažja korporativni sistem, kakor socializacija, ker korporativizem bolj ustreza upravičenim težnjam delavcev in za doseg socialnega mira.

Iz gornjega je razvidno, da končna odločitev še ni padla. Svet se zvija v posledicah vojne in išče izhoda. Obenem pa kliče katoličane na delo za praktično uresničenje katoliške socialne misli.

DELAVCI VODILNI STAN

Predvidenje

Velikemu Leonu XIII., ki se je z okrožnico »Rerum novarum« tako odločno zavzel za njih pravice, so se šli delavci v Vatikan zahvaliti za naklonjenost in pozornost. Papež je delavce sprejel v avdienco s posebno gesto. Dal je v Vatikanu odpreti »bronasta vrata« (Porta di bronzo), ki so bila v oni dobi zaradi spora med italijansko vlado in sv. stolico zaprta in zastražena. Delavci, vstopivši v Vatikan pri bronastih vratih, so šli po »kraljevskem stopnišču« (Scala regia) v eno izmed dvoran, kjer jih je sv. oče imel sprejeti. S to gesto je sv. oče prelomil starodavno navado. Tako so nekoč prihajali v Vatikan samo vladarji, kadar jih je papež sprejemal v slovesnih avdiencah. Tedaj pa so bili v Vatikanu delavci sprejeti kot vladarji. Leon XIII. je predvideval, da ne bo več dolgo, ko bodo imeli delavci vodilno vlogo v človeški družbi.

In ni se motil.

Vodilni stan

Za plemstvom in duhovščino v srednjem veku in za meščanstvom v dobi kapitalizma so v našem času vodilna mesta v človeški družbi zavzeli delavci. Delavci so tako postali vodilni stan. Delavski stranke vladajo danes večinoma po vseh deželah. Delavci so na tem, da organizirajo novo človeško družbo. V rokah delavcev je danes njena usoda.

Prebivalstvo zemlje je zelo narastlo, življenje se je industrializiralo in to ima za posledico porast delavskega stana. Delavski stan je danes za kmetiskim najmočnejši po številu — je pa predvsem najbolj organizirani stan.

Delavci dalje s svojim delom množijo narodno bogastvo in ustvarjajo dobrine, ki služijo vsem. Zato delavstvu po vsej pravici pritiče v družbi vodilna vloga. Samo kmetje bi mogli tekmovati z njimi, ako bi bili tako organizirani. — Naj mislijo na to naši kmetje, ki imajo tudi važne skupne koristi, ki jih je treba braniti pred sleherno krivico od zunaj.

Za kaj gre?

Zunanja organizacija človeške družbe je podvržena neprestanim spremembam. Francozi so imeli pod kraljem Ludovikom XIV. absolutno monarhijo, danes imajo republiko, ki pa jo vedno popravljajo. Podobno tudi drugi narodi. V organizaciji človeške družbe torej ne gre toliko za njeno obliko, gre marveč za njeno dušo. Tako uči papež Pij XII.

Duša gradi in organizira človeško, telo da ji služi kot pripravno orodje v njenem delovanju. Duša

(Nadaljevanje na 4. strani)

SVETOGORSKI

Spomini

Več kot 40 let je že preteklo v mesecu avgustu, ko sem sam romal po tistih najvišjih stopnicah v naši deželi, s Slapa na Špehovo brdo. Večja družba je šla čez Kobilico. Sniti bi se morali v Čepovanu.

Jaz siromak sem bil tako »zad«, da sem iskal in čakal — romarje — v cerkvi.

Na nedeljo popoldne je bila odprta in prazna. Gospod Jezus je seveda bil, romarjev in domačinov ne. Ko sem se naveličal čakati, sem šel naprej skozi vas. Pri Kofolu so bili glasni. Poškili sem skozi okno in ugledal romarje pri litrih. Prazna cerkev in polna gostilna — 1. in 2. kosišče za sedanjí izem.

V Puštalih so doli pod cesto kričali in drva nakladali. Tretje kosišče za sedanjí izem: delo o Gospodovih dnevih!

Angelovo čiščenje sem molil pod Fovškim Kalom že na grgarski zvon. V Grgarju so pa imeli »veliki ples«, čeprav ne še tako divjega kakor so današnji, vendar že 4. kosišče za sedanjí izem.

Škofija je težko preskrbovala Sv. goro s spovedniki. Navadno je poslala gor take, ki niso bili za pastirsko službo.

Skušnjo so imeli veliko, telesnih moči pa manj.

Jaz sem poznal samo štiri. O g. Lebaau sem že pisal. — O g. Lileku vem samo to, da je bil Belokranjec, iz Črnomlja doma. Zdel se mi je prijazen. — Ko si je g. Bratina Alojzij, rojen 3. oktobra 1860 na Ustju, v Šempolaju roko obstrlel, je prišel na Sv. goro. Sv. stolica mu je dala veliki spregled, da je smel vendar maševati. Kako je to delal, ne vem. Videl sem ga, da je nosil na obstrlehi roki rokavico. Bil je velik in širok.

Velik original je bil g. Joahim Jereb. Po rojstvu Cerkljan (rojen 22. 8. 1841, ordiniran 19. 9. 1868), po veselju do dela vrtnar, po vedenju čudak. Mislim, da je služil poleg drugega v Jagerskih. V Orehku vem, da je bil. Tu je zasadil leho špargljev ali belušev, ki so bili sicer zelenjuši, ampak okusni. G. Avelin jih je dal na mizo o shodu sv. Ubalda.

Kot začasni upokojenec je g. Joahim prišel na Sv. goro. Rad je molil.

Romarji tistih časov so vsi po-

znali g. Joahima. Ko so ga prvi krat slišali, kako je šaril, so se ustrašili; pozneje so se ga navadili. Če so slečali pri spovednici, ko ga je prijel, da je začel poditi hudiča, so kar počakali, da ga je spodil. Saj so vedeli, da jim bo potem povedal kaj posebno lepega o nebeški Materi.

Tisti privid ga je časih prijel tudi pri oltarju, zopet ne za dolgo. Malo je pogodel, časih še z nogo ne koliko brenil, pa je bilo končano. Letem je toliko bolj zbrano maševal.

G. Joahim je bil bolan, da se mu je časih zdelo, da vidi hudiča. In še takrat ga je podil. Kaj pa tisti in tiste, ki ga dandanes v sebi nosijo, marsikateri najbrže ne samo enega, pa jih ne odganjajo, ampak jim zvesto služijo!

Ko je g. Jereb moral s Sveto goro, si je izbral briško Marijino svetišče na Prhovlju. Ker je pri farovžu vrt premajhen, je vrtnaril še na njivi. V cerkvi je krtačil zaprašene Brice. Voja ga je vlekla v Cordeons pri Pordenonu. Ko se je fronta prelomila na Piave, se je »patruarh« vrnil na Begnelišča blizu Vrhovlja. Rajniki nadškof ga je spravil k usmiljenim bratom, kjer je umrl 22. febr. 1922.

(Nadaljevanje)

mora graditi tudi telo človeške družbe.

In kaj je duša družbe? To so ideje, ki družbo grade in organizirajo. Zdrave ideje grade zdravo družbo, kakor zmotne ideje grade bolno družbo. Rek »zdrava duša v zdravem telesu« ne velja samo za fizično človeško telo, velja marveč tudi za moralno telo človeške družbe.

Naloga delavcev

Delavci morajo torej kot vodilni stan poznati one ideje, ki grade zdravo človeško družbo, oni morajo novi družbi vdihniti zdravo dušo. Brez zdrave duše bo telo nove družbe kmalu postalo bolno, mrhovina, ki jo bodo razkosale in požrle ujele. Kmalu bo vse skupaj velika podrtija. (Nadaljevanje)

Domače novice

Naši dijaki so se poklonili Brezmadežni

Na praznik 8. dec. so slov. srednješolski dijaki in dijakinje počastili Brezmadežno. Zjutraj so imeli šolsko mašo s skupnim sv. obhajilom pri Sv. Ivanu. Prišlo jih je lepo število. Pri maši je posebno ugajala zborna molitev iz knjižice »Sv. maša«, ki je pravkar izšla v Gorici.

O polni enajstih je bila akademija davorani zavoda Notre Dame, ki so jo št. sestre blagohotno dale na uporabo, kar naj jim M. B. obilno povrne. Akademija je bila lepo pripravljena. Uvodna beseda, zborne recitacije, dve klavirski točki, prizor o Fokasu, krščanskem vrtnarju, zlasti še telovadni prizor ob spremljevanju pemi »Zgodnja Danica«, vse je bilo zelo primerno in je zelo odobranje od strani številnega mladega občinstva. Pa tudi starejši so bili zadovoljni. Domov smo odšli prepričani, da tudi današnja mladina še gori za lepe in velike krščanske ideale, čeprav ne vsa. Pri maši in pri akademiji smo zaman iskali nekatere dijake in dijakinje. Tem bi radi priklicali v spomin, da so verski ideali najvišjeenajši in da so drugi ideali brez vere podobni luni, dokler je ne obsije sonce.

Smrt uglednega duhovnika v Slov. Benečiji

Na praznik Brezmadežne 8. dec. je umrl v belnišnici v Čedadu vlč. g. Evgen Dobrovo, župnik v Prosnidu blizu Breginje. Dosegel je lepo starost 71 let. Rodil se je v St. Petru ob Nadži. Pogreb se je vršil 11. dec. v St. Petru. Pokopnikova želja, da bi počival v Prosnidu, kjer je služboval 41 let, se ni mogla izpolniti. Pogreb se je vršil iz domače hiše. Rajni bo počival v domačem kraju. Pokojnik je bil blaga duša, pobožen duhovnik, vnet dušni pastir in značajan mož, po katerem žalujejo njegovi sobratje in vpraševalci Slovenija.

Naj počiva v miru!

DOBROVO

V nedeljo 1. t. m. popoldan sem se napotil na Dobrovo, ki je prva briška vas, v kateri so postavili spomenik borem za svobodo. Vreme je bilo zelo slabo, toda v kljub

Prekop padlih partizanov

Župan občine Čedad (Civitate del Friuli) sporoča, da je tankajšnja občinska uprava sklenila, da bodo odkopali večje število trupel padlih rodoljubov, ki so pokopani blizu kasarne v ulici Udine v Čedadu. Prenesi jih bodo na glavno pokopališče, da jim bodo tam preskrbeli spodoben pokop.

Omenjeni prekop se bo vršil v januarju prihodnjega leta.

Družine junaških mučnikov svobode, ki bi želele prisostvovati odkopavanju, da bi morebiti spoznale svoje in jih prepeljale drugam, so naprošene, naj o tej stvari želijo obvestijo zdravstveni urad županstva v Čedadu. Čas za to je do 31. t. m. Omenjeni urad bo pravočasno posilec sporočil dan in uro, ko se bo odkopavanje pričelo.

DUHOVNIKOM

Duh. obnova za slov. duhovnike v centralnem semenišču v Gorici bo 27. dec. od 10.30 - 14. Prilika za sv. spoved.

KULTURNI OBZORNIK

Jurčič in Cankar v italijanščini

V rimski založbi De Carlo je v maju 1944 izšla debela knjiga »Romanticismo«, dvajset mojstrskih del romantičnega slovstva iz vseh dežel, kot pravi podnaslov. V več kot tisoč strani obsegajočem zvezku so zastopani pisatelji romantiki in romantični realisti, kot Nievo, Balzac, Dickens, Puškin, Sienkiewicz, Zeyer, B. Prus, Björnson itd. Med njimi je našel častno mesto tudi Josip Jurčič s svojo povestjo »Sosedov sin«, katero sta prestavila v italijanščino Enrico Damiani, znani italijanski slavist, in prof. Janko Jež, ki že nekaj let sem pridno seznanja italijansko javnost s slovenskimi vprašanji. To prvo Jurčičovo delo v italijanskem prevodu je izšlo za stoletnico njegovega rojstva. Kdor pozna druge italijanske prevode iz slovenščine, bo ob branju »Sosedovega sina« (Il figlio del vicino) prijetno iznenaden ugotovil, da je to eden najboljših prevodov sploh, ker je točen in dobro podaja občutje in časovno ozračje Jurčičeve povesti. Prevajalec sta v kratkem uvodu pravilno povedala, da bo del »za veliko večino italijanskih bralcev odkritje zvezde, ki zasluži častno mesto na nebu mednarodnega pripovedništva, in sicer na splošno v okviru evropske romantike, posebej pa v gostem ozvezdju zastopnikov slovenskega literarnega sveta, ki so, začeti z Rusi, zavzemali od začetka preteklega stoletja dalje absolutno prven-

stveno mesto v evropski literaturi.« Ista dva prevajalca sta se lotila tudi Cankarja. V novembru lanskega leta sta v Rimu (založba Luigi Del Romano) objavila izbor Cankarjevih črtic in odlomkov o materi z naslovom »La mamma« (str. 124), ki so vzeti večinoma iz »Mojega življenja« in iz »Podob iz sanj«. Cankarjev spomin na mater dosegel zelo visoko stopnjo umetniškega izražanja. Črtice o materi spadajo gotovo med najbolj globoko doživljene. Prevajalec sta med druge odlomke vtaknila tudi »Keneč«, zaključno poglavje »Podob iz sanj«, ki vsebuje eno najlepših, a tudi najtežjih Cankarjevih mest v govoru obtožbe »Žela sem veličastno žetev.« V prevodu zveni ista polna, slovesna, strnjena melodijska kot v izvorniku, čeprav je prevod bolj prost. Tudi tej knjižici sta dodala literarno zgodovinski uvod z dobro oznako Cankarjevega življenja in pomena.

RAZNO

Temne sence

Nekje na hribovju, ki gleda na Vipavsko dolino, je v letih partizanske nasilnosti stal pred poveljniškom partizanskega oddelka mož, ki ga je privedla straža v dolinskih cest. Kaj je bila njegova krivda, o čem ni vedel povedati; menda je na Vipavskem vino kupoval za Pivko. Ker so pa bili takrat v Postojni temški vojniki in so si morda tudi oni želeli kaj tega vina, sta imela Vipavec in kupec s prodajo vina zaradi greh sodelovanja z okupatorjem na duši. Mož je bil zaradi »zločina« od poveljnika obsojen na smrt z ustrelitvijo. Vsemogočni tovariš, gospodar življenja in smrti, je naročil enemu prisotnih partizanov: »Odvedi ga in ga ustreliti!«

Prva temna senca — a pride še temnejša.

Določeni partizan ni še zgubil človeškega srca in vsega čuta za pravico. Morda se je ob pogledu na obsejane moža spomnil na svojega očeta in zato je zaprosil poveljnika, naj določi koga drugega, ker on ne bi rad moral neoboroženih ljudi. Še predno je imel poveljnik čas vzrojni nad nepokoršeno ubogega saznaja, ki bi moral biti slepo pokoren, je oglasila zraven stoječa »tovarišica« v hlačah in je odločila: »Pustite moža meni, bom jaz obračunala z njim.« Ekskorta je ujetnika odpeljala v bližnji gozd, strel je počil — in »pravica« je bilo zadoščeno po ženski, dekliški roki.

Tako so slovenskemu narodu gozdovi vzgajali mladino. Najtemnejše sence, koliko časa bo še treba, da vas sonce krščanstva prepodi iz globoko zabredlih duš! Ne vemo, če je dotična tovarišica še živa. Ako je in ako postane mati, kakšna vzgojiteljica bo? Take odsodbe in njih izvršitve niso bile junaštva, bile so

zablode človeškega duha in krutosti nečloveškega srca.

Koliko temnih src biva po tej triletni založbi med nami, koliko krvavih rok? Bog naj sodi, mi smemo le obžalovati in moliti, da narod svoje zablode spozna, obžaluje in se obrne spet k Bogu.

Problem

iz višje matematike

Popolna svoboda in resnično demokratske volitve, ki so se te jeseni vršile v posameznih federativnih republikah Jugoslavije, so pokazale, da je ljudstvo z velikim navdušenjem glasovalo za sedanjo ljudsko oblast, in sicer 96-98%, ker se število neudeležencev 2-4% vselej lahko šteje na račun resnične kletni ali kake druge neizbežne ovire. Nastane vprašanje, kje je problem v Jugoslaviji tista tako razkrita reakcija, ki pod vodstvom zloglasnih DUHOVNIKOV vedno razvira proti pridobitvam ljudstva; tista reakcija, proti kateri nenehoma grme najtežji kalibri »resnično demokratičnih« časopisov in proti kateri se neustrašeno bori velik del državnega aparata s slavno Ozno na čelu...

Ker vemo, da ljudske oblasti nikdar ne lažejo, a so prav one izjavile, da je volivna pravica odvzeta le neznatnemu delu prebivalstva (kar sicer dokazuje že samo impozantno število volilnih udeležencev), se nahajamo pred računskim problemom, ki ga naši povprečno zastareli razsodilski možgani nikakor ne morejo razvozlati. Zato bi bili iskreno hvaležni, če bi nam kakšen zastopnik progresivne matematike hotel ta zamotani problem pojasniti in rešiti. Kje je tako nevarna reakcija? Če resnično biva, kje so svojebočne volitve?

Izgubljena živa gos

Če si jo izgubil ti, zglesi se na podpeveljstvu Mestnih straž v Gorici.

Tisti, ki bi radi bili nastavljeni kot uslužbenci in obhodniki užitniškega urada in bi radi v ta namen napravili v januarju 1947 predpisani izpit, naj se o zadevi dajo pončiti na Predsedništvu Cone v Gorici. Prešnje je treba vložiti do 10. 1. 1947.

Darovi

V spomin na v Medani padlega ljubljanskega tov. Ivana Zavrnika rabrali v Medani 1000; dar iz Pariza 100; N. N. iz Dol. Cerovega v razsvetljenje zaslepljenih 100.

Bog povrni!

Odgovorni urednik

msgr. ALOJZIJ NOVAK

Tisk. G. Lucchi - Gorica

Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

URH in ŽEF

Naši romarji so prišli na Sv. goro že v popoldanskih urah. Ker je bila že pozná jesen, je bilo gori že prvo mrzlo in radi oblačnosti tudi žv. mračno. Tekoj so se oglasili pri Tineci s prošnjo, da bi jim vendar dobila kak ketticek za čez noč.

Urh: »Kako pa je s patri tu gor? Ali je kak moder spovednik na razpolago, da se človek lahko z njim prav mirno in temeljito razgovori?«

Tineca: »Patri so vsi dobri. Prav zdaj je pri nas neki p. kapucin, ki zelo rad spoveduje in ga vsi zelo hvalijo. Ime mu je p. Jože iz Bitezha. Doma je tu blizu in je prišel za nekoliko dni k nam. Pravkar sem ga videla v cerkvi. Najbrž ga še dobite tam.«

Odpravili so se v svetišče in res dobili v prvi klopi kapucina, ki je bil zatopljen v molitev rožnega venca. Na prošnjo je takoj sedel v spovednico. Ženski sta se že na poti pripravili na spoved, medtem ko sta možaka še to in ono govorila,

kar onih dveh ni zanimalo. Stopili sta k spovednici in kmalu opravili, tudi Žef je že bil opravljen, ko se je Urh še vedno mučil s pripravo.

Slavica ga je ostrčevala: »Nunc, l. hitro, da vam ne zbeži! Nič se ne bojte, je zelo dober in lepo pomaga.«

Urh je poklenil z resnično skesanim srcem in se obtožil vsega, kar ga je težilo. Ob koncu je še vprašal za svet, kako naj se vede glede kuge, ki se širi po ceželi. Povedal je, da ljudje svari pred to nesrečo, da ga pa le malo poslušajo in da se je s svojimi nastopi rdečim fašizmom zameril ter ga že nekaj dni sem navdajajo slutnje, da mu grozi velika nevarnost. Kaj naj stori? Ali raj čaka še nadalje pri Žefu, ali naj se poda kam naprej po svetu?

P. Jože: »Dragi prijatelj! Taka vprašanja so za nas zelo mučna in se nič radi z njimi ne pečemo, kajti najdemo se tudi taki, ki prihajajo k duhovnikom s sličnimi vprašanji samo zato, da bi jih skušali in moršda celo ovadili ljudem; ki ne razumejo duhovnikov odgovornosti in jim kar nič ni do tega. Če tudi božjega naziljenca ubijejo, Toda ker ste me vprašali in mislim, da smem iz vaše izpovedi sklepati, da ste resen mož, ki se nikakor ne nadržujete iz svetih reči, — česar Bog varuj vsako dušo, ki se želi zveličati! — je moja dolžnost, da vam povem jasno besedo, kajti Bog nas

je postavil prav zato, da smo vernikom v vseh zadevah pravnosti in vere zanesljivi učitelji in vodniki. Veseli me, da ste po tolikih grenkih izkušnjah prišli do spoznanja, da se na naši zemlji bije kot po vseh slovanskih deželah, pa tudi marsikje drugod, zelo oster boj proti Bogu in njegovi Cerkvi. Obžalovati moramo, da do tega spoznanja še niso prišli vsi ljudje in da mnogi še vedno mislijo, da gre pri teh rečeh le za narodno svobodo ali socialne reforme, katerih si nihče ne želi bolj iskreno kot mi duhovniki in Cerkev sama; saj prav ona je učila in uči v najvišji meri narode resnične pravičnosti in socialnega občustvovanja, ki izvira predvsem iz krščanskega nauka o ljubezni. Vsakdanja izkušnja in nauki, ki se širijo po deželi, nam pa prejaajo, da v sedanjem prevratu ne gre v prvi vrsti za te lepe reči, ampak predvsem za nenavadno ostro borbo proti kraljestvu božjemu. Ko je temu tako, ni dvoma, da se mora vsakdo, ki hoče s Kristusom vedno kraljevati, tudi s Kristusom vojskovati in z njim trpeti. Torej vi vršite samo svojo krščansko dolžnost, ako ljudi svarite pred največjo nesrečo in jih odvrčate od sodobnih zmot. Tako govorite in delajte, da ne bo mogel nihče misliti, da odobravate krive nauke in zla dela, ali da pri njih celo sodelujete in jih odobravate. Koliko manj zmede in krivice,

koliko manj pregreh in trpljenja bi bilo, ako bi se vsi resnično verni kristjani držali tega pravila! Pa smo na žalost kristjani premalo pogumni in pripravljeni na žrtve za Boga in njegovo kraljestvo. N'kakor pa ni treba, da bi se za Boga brez potrebe in resnične koristi postavljali preganjanja. Pazite torej na NAČIN svoje borbe zoper greh. Vodi naj vas vedno le ljubezen do Boga in bližnjega! Če pa vidite, da je vaše življenje v nevarnosti, pojdite kam drugam. Tudi Kristus se je večkrat umaknil svojim preganjavcem, ko se ni prišla ura, ki jo je zanj Bog določil.«

Urh in Žef sta bila vse jasno. Napravili so primerne sklepe.

Po blagoslovu so šli k Anici v gostilno v prejšnjo romarsko hišo, ker je krmo borba za svobodo ožveščila vrati in šip in ne vem še česa! Tudi druge svoboščine so prišle na naše slavno svetišče, ki pa je iz zgodovine takim rečem že vajeno.

V gostilni je kramljal p. Julijan de Bono Albergó, ki je rad prihajal med redke goste. Novodošli romarje je lepo pozdravil: »Zdravo!« Prva zašušnica za Urha! »No, tu imamo nove romarje. Gotovo ste iz srečne cone B. Blagor vam, ker ste svobodni. Toda upajmo, da pride kmalu svoboda tudi za nas. Glede vere sicer še ni vse urejeno, pa upajmo, da se bo tudi to uredilo. Po

vsaki vojni nastajajo neredi in ljudstvo potrebuje nekaj časa, da se umiri.«

Urh: »Vaših besed ne razumem. Ali vi, g. pater, ne veste, kaj uči Cerkev o zmoti, ki divja v deželi in in kaj se godi po vseh slovanskih deželah z duhovniki in verniki?«

P. Julijan: »Torej vi ste 'belogardisti' in 'reakcionarji'? Hvala Bogu, da se dobijo še možaki na zemlji in da niso vsi Slovenci kakor rezvajeni otroci, katerim je treba dati vse prav in jim v vsem ugoditi, da se rogoviliho in sitnosti strasajo. Hudi, hudi časi so in Bog ve, kje se bo še vsa ta stvar končala.«

Urh: »Mi napravimo vsak svojo dolžnost in Bog bo napravil ostalo. Zupajmo vanj, ki svoje preizkuša, pa jih ne zapusti, kakor mi je lepo povedal g. spovednik.«

Žef: »Anica, prinesite patru steklenico piva.«

In vsi so bili dobre volje.

Naslednje jutro so se romarji že zgodaj odpravili proti domu. Med potjo so govorili največ o dveh patrih. Zdelo se jim je, da prvi išče le duše, drugi pa le mirno življenje, ljudsko naklonjenost in kak vrček piva.

Rdeči fašisti bi pa rekli, da je prvi 'politikant', ki zlorablja 'povedaje' v politične namene, dočim je drugi pravi 'ljudski duhovnik'. Seveda so se menili tudi o tem, kdaj in kam naj Urh odide...